

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/141/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123383857
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6123383857.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: X. O., nar. XX.XX.XXXX a F. O., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom ako matka, zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, deti rodičov, matka: H. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/X, XXX XX C. S. A., zastúpená ADIUVANTE s. r. o., so sídlom Halenárska 412/7, 917 01 Trnava, IČO: 52 341 046 a otec: C. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/X, XXX XX C. S. A., zastúpený JUDr. Michalom Vlkolínškom, advokátom so sídlom S. V. XX/X, XXX XX C., o nariadenie neodkladného opatrenia vo veci výživného maloletých detí, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica, pracovisko Brezno č. k. 9P/86/2023-39 zo dňa 21.09.2023, takto

rozhodol:

I. Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) nariadil neodkladné opatrenie ktorým v I. výroku zaviazal otca maloletých prispievať na výživu maloletého X. O. výživným v nevyhnutnej miere vo výške 80 eur mesačne a na maloletého F. O. výživným v nevyhnutnej miere vo výške 80 eur mesačne, počnúc dňom doručenia tohto uznesenia, vždy do 20. dňa každého mesiaca dopredu k rukám matky maloletých detí. Vo zvyšku návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Vo výroku II. rozhodol, že neodkladné opatrenie bude trvať určitý čas do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica, pracovisko Brezno pod sp. zn. BR-9P/18/2023. Vo výroku III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 324 ods. 1, 2, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 veta prvá, ods. 2, § 330 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 366 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 220/2023 Z. z., § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“).

V odôvodnení skonštatoval, že danosť potreby bezodkladne upraviť vyživovaciu povinnosť otca k maloletým deťom neodkladným opatrením mal za osvedčenú tvrdením matky, že otec od odchodu zo spoločnej domácnosti si neplní voči deťom ani len minimálnu zákonnú vyživovaciu povinnosť. Po opakovaných fyzických a psychických atakoch smerujúcich voči matke a aj voči maloletým deťom matka opustila v januári 2023 spoločnú domácnosť a zároveň podala trestné oznámenie voči otcovi maloletých detí pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, následne tento bol vzatý dňa 22. 01. 2023 do väzby. Neskôr bol na základe jeho žiadosti prepustený na slobodu s nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka za použitia technických prostriedkov. Súd prvej inštancie uviedol, že návrhu

matky čo do výšky výživného na maloleté deti (11 a 9 rokov) vyhovelo čiastočne poukazujúc na účel inštitútu určenia výživného v nevyhnutnej miere v zmysle § 366 CMP. Dôvodil, že neodkladné opatrenie má v prípade uloženia vyživovacej povinnosti zaistiť, aby výživa maloletého dieťaťa nebola ohrozená. Výšku výživného predbežne súd prvej inštalencie určil s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletých detí s ohľadom na ich výdavky a zdravotný stav, ako aj s prihliadnutím na možnosti a schopnosti otca. Tento sa po prepustení z väzby stal pracovníkom v rodinnej firme ERM STAV s. r. o. a z hľadiska zárobkových možností a pomerov je otec schopný hradiť navrhované výživné na každé z detí. Otec sa dokáže zamestnať v dobre platenej práci, kde jeho príjem môže presahovať aj sumu 1 500 eur a viac. Zároveň je potrebné v zmysle zákona prihliadať na osobný výkon starostlivosti o deti, o ktoré sa stará prakticky dlhodobo matka sama, keďže otec neprispieval, ani keď spolu žili v jednej domácnosti. V prípade, ak dieťa žije s tým rodičom, ktorého životná úroveň je preukázateľne nižšia, podľa okolností konkrétneho prípadu bude možné považovať z jeho strany za naplnenú vyživovacu povinnosť v plnej miere alebo sčasti výkonom osobnej starostlivosti o dieťa. Čím má rodič vyššiu životnú úroveň, tým vyšším výživným by mal prispievať svojmu dieťaťu. Príjem otca je viacnásobne vyšší a ako podnikateľ by dokázal zarobiť možno až desaťnásobok súčasného príjmu matky (200 eur). V ďalšom súd prvej inštalencie poukázal na to, že matka po opakovaných fyzických útokoch zo strany otca utrpela vážny úraz ramena a hlavy, po čom bola hospitalizovaná a musela zanechať dobre platenú prácu. Jej súčasný príjem tvorí zárobok z dohody o vykonaní práce vo výške 180 eur mesačne v hrubom, prídavok na deti vo výške 180 eur a výživné na jej dieťa z prvého vzťahu vo výške 27,50 eur, spolu 387,50 eur. Jej mesačné výdavky na domácnosť predstavujú náklady na bývanie vo výške 112,50 eur, strava 330 eur, náklady na hygienu 60 eur, cestovné do školy a práce 67 eur, výdavky spojené s navštevovaním školských zariadení a krúžky 55 eur, vitamíny a lieky 75 eur, mobilný telefón a oblečenie spolu 143 eur, splátka pohľadávky súvisiacej s osobným bankrotom vo výške 15 eur, spolu vo výške 857 eur.

2. Proti tomuto uzneseniu, v zákonom stanovenej lehote, prostredníctvom zástupcu podal podľa § 365 písm. d/, f/, g/ a h/ CSP a § 62 ods. 1 CMP, § 63, § 65 a § 35 CMP odvolanie otec, navrhujúc uznesenie zmeniť, a to tak, že je povinný prispievať na výživu maloletého X. výživným v nevyhnutnej miere vo výške 50 eur mesačne a na výživu maloletého F. výživným v nevyhnutnej miere vo výške 50 eur mesačne, počnúc dňom doručenia uznesenia vždy do 20. dňa každého mesiaca dopredu k rukám matky maloletých detí. Rozhodnutie súdu prvej inštalencie považoval za nesprávne, nezákonné, v rozpore so zisteným skutočným stavom, ktorý súd prvej inštalencie zistil neúplne. Poukázal na to, že zo zákona o rodine vyplýva, že u povinnej osoby sú rozhodujúce objektívne reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Pri určovaní výšky výživného je potrebné predovšetkým brať ohľad na potreby oprávneného, teda maloletého dieťaťa. Súd prvej inštalencie pri rozhodovaní o určení vyživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu nezistil náležité skutočný stav vecí a jeho rozhodnutie je v tejto časti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľné. Obsahom spisu nie je žiaden listinný dôkaz ohľadne výdavkov matky v súvislosti s výživou a s potrebami maloletých, resp. s výdavkami matky, preto tieto výdavky matky v súvislosti so starostlivosťou o maloleté deti ostali v rovine hypotetickej a nie je možné z nich ustáliť skutočné výdavky. V odôvodnení rozsudku (ale i v samotnom spise) absentuje komplexný prehľad ohľadom majetkových pomerov matky a otca (napr. vlastníctvo nehnuteľností, hnutelých vecí, výpisy z účtov matky a otca), počet vyživovacích povinností matky, otca, hoci tieto okolnosti sú právne relevantné pre určenie výšky výživného a je potrebné ich preukázať náležitým objektívnym spôsobom. Súd prvej inštalencie pri stanovení príjmu matky vychádzal z jej príjmu, ktorý do augusta 2023 tvorila buď dávka z práceneschopnosti, resp. príjem na dohodu o vykonaní práce, avšak od septembra 2023 príjem matky preukázaný žiadnym spôsobom nemá. Otec nepopiera, že od marca 2019 je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej za rok 2023 nevznikla povinnosť podať daňové priznanie z dôvodu nízkeho príjmu. V období od 21.01.2023 do 03.04.2023 bol vo výkone väzby, kde bol jedine v mesiaci marec 2023 pracovne zaradený a dosiahol čistú mzdu 134,11 eur, ktorá mu bola vyplatená v mesiaci máj 2023. Po prepustení z výkonu väzby sa snaží pokračovať v činnosti a jeho príjem je 450 až 500 eur, z toho uhrádza výdavky 300 eur nájomné + energie, 50 eur elektronický monitorovací nárok, 60 eur internet, iný príjem, ale ani majetok väčšej hodnoty nevlastní. Z dôvodu, že uznesením Okresného súdu Brezno bol otcovi maloletých detí uložený zákaz vzdaľovať sa z obvodu okresu Brezno, otec maloletých detí ako príslušník marginalizovanej skupiny obyvateľstva nemá veľa možností nájsť si lepšie platené zamestnanie v okrese, v ktorom sa miera nezamestnanosti pohybuje na úrovni takmer 5 % pri počte 650 nezamestnaných na počet obyvateľov 13 166 v ekonomicky aktívnom veku.

3. Odvolanie otca bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi maloletých detí, zástupcovi matky. Títo sa k nemu nevyjadřili.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a § 3 ods. 5 písm. a/ CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP v spojení s § 2 ods. 1 a 2 a § 7 CMP), včas (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/ CSP a § 2 ods. 1 CMP) bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

5. Účelom neodkladného opatrenia je okamžite riešiť vec, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, teda ak je splnený predpoklad naliehavosti požadovanej úpravy, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Neodkladné opatrenie je právnym inštitútom procesného práva, ktoré možno vydať za predpokladu, že sa jedná o stav, kedy vec neznesie odklad, kedy je potrebný okamžitý zásah súdu formou neodkladného opatrenia a súčasne, keď sú aspoň osvedčené základné skutočnosti umožňujúce záver o dôvodnosti nároku, ktorému má byť poskytnutá súdna ochrana. Neodkladné opatrenie si vyžaduje naliehavosť takého opatrenia, osvedčenia danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Predpokladom jeho nariadenia je existencia takej naliehavej potreby operatívneho zásahu súdu, ktorá neznesie odklad a vyžaduje bezodkladnú úpravu pomerov, pričom vždy treba mať na zreteli najlepší záujem maloletých detí.

6. Je potrebné zdôrazniť, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia sa nevykonáva dokazovanie v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, stačí len tzv. osvedčovanie. V tomto prípade je zrejmé, že súd prvej inštancie pri nariadení neodkladného opatrenia vychádzal z informácií dostupných v čase jeho nariadenia, a to z podaného návrhu matky.

7. V preskúmvanej veci odvolací súd zo spisového materiálu zistil, že na súde prvej inštancie prebieha konanie o úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode a o rozvode pod sp. zn. 9P/18/2023, kde tento návrh podal otec maloletých detí a navrhuje určenie výživného na každé z maloletých detí vo výške 30 % zo sumy životného minima.

8. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že boli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým konajúci súd nariadil otcovi platiť výživné v nevyhnutnej miere, nakoľko si svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplní a matkine výdavky na zabezpečenie potrieb domácnosti a maloletých presahujú jej príjmy. Aj pokiaľ ide o rozsah výživného, súd prvej inštancie postupoval správne, ak sa pri jeho určovaní riadil kritériom nevyhnutnej miery upraveným citovaným zákonným ust. § 366 CMP. Súdom prvej inštancie dostatočne zistený skutočný stav v rozsahu potrebnom pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý posúdil podľa príslušných zákonných ustanovení a správne rozhodol, nakoľko bolo osvedčené, že otec na výživu maloletých nijako neprispieva, čo zapríčiňuje v súvislosti so zabezpečením výživy maloletých detí matke značnú finančnú neistotu. Odvolací súd uvádza, že rozsah vyživovacej povinnosti pri rozhodovaní neodkladným opatrením nie je daný kritériami určenými v § 62 zákona o rodine, ale rozsahom v nevyhnutnej miere, a teda nariadeným neodkladným opatrením je povinná osoba zaviazaná platiť výživné v nevyhnutnej miere tak, aby to postačovalo na uhrádzanie základných nevyhnutných životných nákladov (potrieb) dieťaťa. Pre určenie výživného neodkladným opatrením je podstatné preukázanie, že rodič zabezpečuje starostlivosť o dieťa individuálne, nie je schopný uspokojovať potreby dieťaťa ani v nevyhnutnom rozsahu, čím by mohlo dôjsť k ohrozeniu prípadne aj života a zdravia maloletého dieťaťa. Súdom určené výživné sa v tomto štádiu konania javí primerané, keďže otec neosvedčil, že nie je v jeho zárobkových možnostiach a schopnostiach platiť stanovené výživné.

9. K odvolaniu otca a jeho námietkam v podanom odvolaní, týkajúcich sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, odvolací súd iba dodáva, že osobitnej povahe inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu. Súdom spravidla rozhodne bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania, riadne dokazovanie podľa § 185 a nasl. CSP nevykonáva a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli v súvislosti s podaným návrhom osvedčené. V danej veci, preto ak súd prvej inštancie rozhodoval na základe návrhu matky, z ktorých mal osvedčené matkou tvrdené skutočnosti, že otec detí sa finančne nepodieľa na výžive, že rodičia detí sú v rozvodovom konaní, v ktorom sa koná aj o úprave výkonu rodičovských práv

a povinností, nebolo potrebné ani nevyhnutné vykonať riadne dokazovanie, t. j. výsluchy účastníkov, prípadne zadovážiť ďalšie listinné dôkazy, či dokazovanie osobných, majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, nakoľko ide iba o dočasnú úpravu výšky výživného. Tieto pomery rodičov detí sa budú skúmať v rámci konania vo veci samej. Čo sa týka výdavkov matky, táto deklarovala len základné nevyhnutné životné náklady. Podrobné zisťovanie schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, ako aj rodiča zabezpečujúceho starostlivosť o maloleté dieťa, ich výdavkov, ako aj skúmanie konkrétnych odôvodnených potrieb dieťaťa bude predmetom dokazovania vo veci samej, v rámci ktorého súd vyhodnotí i dôvodnosť výdavkov na maloleté deti, ako aj výdavkov samotných rodičov z hľadiska ich účelnosti a nevyhnutnosti. Z dôvodu, aby maloleté deti mali zabezpečenú riadnu starostlivosť, súd neodkladným opatrením môže uložiť povinnosť platiť výživné v nevyhnutnej miere (§ 366 CMP), keďže zákon nedefinuje, čo je nevyhnutná miera, je výška výživného určovaná nariadením neodkladného opatrenia na rozhodnutí súdu. Súd prvej inštancie v danej veci mal preukázané základné príjmy rodičov maloletých detí a ak za tejto situácie zaviazal otca maloletých detí na platenie výživného v sume 80 eur a 80 eur mesačne, bolo jeho rozhodnutie správne, vychádzajúc z týchto príjmov zo zásady, že výživné na maloleté deti má prednosť pred ďalšími výdavkami povinného rodiča a tiež zo zásady určenia výživného v nevyhnutnej miere. Výživné v sume 80 eur na takmer 11-ročné dieťa, v sume 80 eur na 9-ročné dieťa je vzhľadom na situáciu, že deti žijú s matkou, ktorá zabezpečuje im osobnú starostlivosť a aj náklady na živobytie po finančnej stránke, ako aj s poukazom na stále rastúce náklady a výdavky na základné životné potreby, primerané.

10. Odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

11. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu, na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).